

Suomen asetuskokoelma

1925 N:o 159

Laki

Petsamon kihlakunnassa olevain valtion maiden luovuttamisesta paikkakunnan entisille asukkaille ja uusien asutustilojen perustamisesta.

Annettu Helsingissä, 5 päivänä toukokuuta 1925.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään täten:

1 Luku.

Yleisiä säännöksiä.

1 §.

Petsamon kihlakunnassa olevan asutuksen vakaannuttamiseksi sekä viljelyksen ja tilattoman väestön pysyväisen asuttamisen edistämiseksi muodostettakoon valtion mailla olevat paikkakunnan asukkaiden hallitsemat maa-alueet tiloiksi ja perustettakoon uusia viljelys- ja asuntotiloja sillä tavalla, kuin tässä laissa säädetään.

2 §.

Tiloja muodostettaessa otettakoon mahdollisuuden mukaan huomioon, ettei valtiolle jääviä maita haitallisesti pirstota ja ettei asutukseen oteta sellaisia maita, jotka ovat tarpeellisia valtion omia, kunnallisia tai muita yleishyödyllisiä tarkoituksia varten. Viljelystiloja ei myöskään ole perustettava sellaisille alueille, joissa kuivattamis- ja raivauskustannukset nousevat suhteettoman suuriksi.

3 §.

Petsamon asukkaat, jotka alueen Suomelle siirtyessä hallitsivat alueella viljelmää tai rakennettua asuntoaluetta, olkoot oikeutetut saamaan alueensa muodostetuiksi tiloiksi. Tällaiselle tilalle annettakoon asukkaan ennestään nauttimat tai niitä vastaavat tilukset sekä lisäksi, mikäli tiluksien tarkoituksenmukainen järjestely ja vastaisen asutuksen tarpeet sallivat, niin paljon maata, että tila kaikkiaan tulee saamaan sen tilusmäärän, joka tämän lain mukaan uusille tiloille Petsamon alueella voidaan antaa.

Vuokramies, jolle Petsamon alueen Suomelle siirryttyä on annettu valtionmaata vuokralle, olkoon niin ikään oikeutettu saamaan alueensa tilaksi 1 momentissa säädettyjä perusteita noudattaen.

4 §.

Viljelystilaksi tarkoitettuun tilaan erotettakoon, sikäli kuin paikallisia olosuhteita silmälläpitäen on mahdollista, ainakin niin paljon viljeltyä ja viljelyskelpoista sekä laitumeksi sopivaa maata, kuin keskikokoisen perheen edellytetään, paikalliset maatalousolot huomioonottaen, voivan omin voimin kunnollisesti hoitaa.

Lisäksi annettakoon tilalle, mikäli mahdollista, metsämaata niin suuri ala, että metsän ollessa säännöllisessä tuotokunnossa, tila voi siitä jatkuvasti saada ainakin pääasiallisen osan kotitarvepuistaan.

Ellei tilalle voida antaa niin paljon ja sellaista metsämaata, että siitä riittäisi tilalle polttopuut, on sille annettava, mikäli mahdollista, riittävä alue polttoturvesuota metsämaan asemesta tai sen lisäksi.

Jos tilaa perustettaessa katsotaan välttämättömäksi antaa sille rakennuspuita tilan ulkopuolelta, leimattakoon niitä metsähallinnon toimesta tarpeen mukaan, mikäli mahdollista, lähistöllä olevasta valtion metsästä; ja on asukas oikeutettu ne määrääjän kuluessa ja 15 §:n 3 momentissa sanotulla hinnalla pois viemään. Jos täten leimattuja puita ei käytetä tilalla rakennusaineina, olkoon asukas velvollinen niistä suorittamaan sen hinnan, kuin 15 §:n 4 momentissa sanotaan.

Jos tilalla on arvopuita yli kotitarpeen ja niiden lunastamisen tilan yhteydessä harkitaan liiaksi koroittavan tilan hintaa, määrättäköön niistä ne, jotka metsänhoidollisesti voidaan hakata, valtiolle pidätettäväksi ja pois vietäväksi, jollei asukas halua niitä lunastaa.

5 §.

Asuntotilan varsinaisen tonttipaikan ohella, joko sen yhteyteen tai siitä erilleen, on mahdollisuuden mukaan erotettava niin paljon maata, että asukkaalle tarjoutuu tilaisuus oman pienoismaatalouden tai kasvitarhatalouden harjoittamiseen.

Metsämaata älköön asuntotilalle yleensä annettako. Jos tiluspalstan säännöllinen muodostaminen tai muut erikoissyyt ja paikallisolot vaativat, voidaan asuntotilalle antaa myös pienempi määrä metsämaata.

Rakennus- ja arvopuihin nähden noudatettakoon, mitä 4 §:n 4 ja 5 momentissa säädetään.

Metsäalueen asemesta annettakoon asuntotilalle siellä, missä se on mahdollista, tarpeellinen alue polttoturvesuota joko erikseen kullekin asuntotilalle tai yhteisesti muiden samanlaisten tilojen kanssa.

6 §.

Älköön tiloille annettako vesialuetta älköönkä tilan aluetta merenrantaseudussa ulotettako 20 metriä lähemmäksi korkean veden rajaa.

Tilojen haltijoille annettavasta kalastusoikeudesta samoin kuin ranta-alueen käytöstäkin säädetään asetuksella.

7 §.

Viiljelystila muodostettakoon enintään viiteen ja asuntotila enintään kolmeen palstaan, näihin lukematta niitä etuja, mitkä 10 §:ssä mainitaan.

8 §.

Jos havaitaan, että tätä ennen viljelykseen tai asuntotonteiksi otettuja alueita tiloiksi muodostettaessa tilukset tulisivat hajalleen ja sijaitsemaan niiden viljelykselle ja hoidolle sopimattomasti tai haitallisesti, tai jos tilojen muodostamisen kannalta katsoen muutoin havaitaan tarkoituksenmukaiseksi, yhdistettäköön tiluksia mahdollisuuden mukaan tai siirrettäköön viljelmä ja rakennukset jakolaitoksesta 26 päivänä lokakuuta 1916 annetun asetuksen 110 §:n säännösten mukaisesti toiseen paikkaan, kuitenkin vain ehdolla, että uusi alue kohtuuden mukaan vastaa niitä etuja, joita haltija entisellä alueella saisi.

Sama olkoon laki, jos valtion omien, kunnallisten tai muiden yleishyödyllisten tarkoitusten katsotaan vaativan viljelmän ja rakennusten joko kokonaan tai osaksi siirtämistä toiseen paikkaan.

9 §.

Jos viljelmä tai rakennukset 8 §:n 1 momentin mukaan tulevat siirrettäviksi toiseen paikkaan, maksaa valtio rakennuksien siirtokustannuksista puolet, ja ottakoot haltijat osaa siihen osaan siirtokustannuksia, jota ei suoriteta valtion varoista, jakolaitoksesta 26 päivänä lokakuuta 1916 annetun asetuksen 115 §:ssä mainittujen perusteiden mukaan.

Siirtokustannukset 8 §:n 2 momentissa mainitussa tapauksessa suoritetaan kokonaisuudessaan valtion varoista.

Tiloille annettakoon tilaisuuden ja tarpeen mukaan joko oma tai muiden tilojen kanssa yhteinen lastauspaikka, venevalkama, kalastukseen tarpeellinen ranta-alue, sekä alue hiekan-, saven, soran, merkelin, mudan, turpeen ja sammalkuivikkeen ottoa, kaivoa ja muuta semmoista varten.

2 Luku.

Tilojen muodostaminen ja luovutushinnan määrääminen.

11 §.

Tässä mainittujen tilojen muodostamisesta alempana mainitulla tavalla tulee asutushallituksen pitää huolta.

12 §.

Petsamon aluetta varten asetettakoon asutustoimikunta, johon kuuluu puheenjohtajana läänin maanmittauskonttorin määräämä maanmittausinsinööri sekä jäsenenä asutushallituksen määräämä maatalouteen ja asutustoimintaan perehtynyt henkilö, paikallinen metsänhoitaja ja kaksi asutuslautakunnan valitsemaa paikkakuntalaista. Noudattaen tätä lakia ja soveltuviin kohdin jakolaitoksesta voimassaolevia säännöksiä tulee asutustoimikunnan:

1) määrittellä se alue, mikä asutussuunnitelman laatimista varten on kartoitettava, ja pitää, huoli sen

kartoittamisesta, sikäli kuin luotettavaa kartastoa alueesta muuten ei ole valmistettu;

- 2) ehdottaa, mitkä alueet olisivat heti tai vastaisuutta silmällä pitäen varattavat valtion omia, kunnallisia tai muita yleishyödyllisiä tarkoituksia varten;
- 3) laatia ehdotus muodostettavista asutustiloista ja edellisen kohdan mukaan varattavista alueista tiluskartalle niin, että tilojen erottaminen sen johdolla voidaan toimittaa;
- 4) ehdottaa kullekin tilalle sopiva tonttipaikka, joka on sekä kartalle että maalle merkittävä;
- 5) tehdä ehdotus alueen jakamisesta kyläkuntiin;
- 6) tehdä muodostettavien tilojen verollepanoehdotukset;
- 7) laatia ehdotus siitä, kuinka paljon muodostettaville tiloille ehkä on valtion metsästä leimattava rakennuspuita sekä miten niiden arvopuiden suhteen on meneteltävä, joita tiloilla on yli kotitarpeen;
- 8) jos asutukselle luovutettavalla alueella on tarpeen toimeenpanna vähäisiä kuivatus-, perusparannus- ja tientehtäviä, joita varten tehtävät punnitus- y.m. suunnittelutyöt voidaan sopivasti suorittaa toimituksen yhteydessä, tehdä ehdotus näiden töiden suorittamisesta;
- 9) ehdottaa muodostettavien tilojen luovutusehdot; sekä
- 10) tehdä muita tarpeellisia ehdotuksia.

Laatimansa suunnitelma siihen kuuluvine ehdotuksineen tulee toimikunnan lähettää lääninmaanmittauskonttorin tarkastettavaksi; ja on lääninmaanmittauskonttorin sitten lähetettävä se asutushallitukseen, joka laatii asiasta valtioneuvostoon alistettavan ehdotuksensa. Valtioneuvosto vahvistaa lopullisesti asutussuunnitelman.

13 §.

Sitten kuin valtioneuvosto on hyväksynyt asutussuunnitelman, tulee asutushallituksen pitää huolta muodostettaviksi päätettyjen tilojen erottamisesta.

14 §.

Asutushallituksen toimesta on myöskin suoritettava asutusalueella ehkä valtion tehtäviksi määrättyt kuivatus-, vedenjärjestely- ja paikallisteiden pohjaustyöt.

15 §.

Tilan luovutushintaa määrättäessä ovat tilan maat, metsä ja muut edut selitettävät ja paikkakunnalla vallitsevia olosuhteita silmälläpitäen rahaksi laskettavat, jonka jälkeen hinta määrätään harkinnan mukaan. Siitä maasta, joka tilalle annetaan 3 §:n mukaan ennen alueen Suomelle siirtymistä syntyneen nautinnon perusteella, ei luovutushintaa suoriteta.

Tilalle 4 §:n 4 momentin mukaan varatuista rakennuspuista maksettakoon neljäsosa valtion metsästä sillä paikkakunnalla tilan arvioimisaikana voimassaolevasta alimmasta käsikauppahinnasta.

Jos täten annettuja puita ei käytetä tilalla rakennusaineina, on niistä suoritettava kaksinkertainen käsikauppahinta.

Jos 4 §:n 5 momentissa mainitut arvopuut jäävät tilalle, maksettakoon niistä alin käsikauppahinta.

Niistä arvopuista, jotka ovat sillä alueella, mikä tilalle 2 momentin mukaisesti annetaan ilman luovutushintaa, ei hintaa suoriteta.

16 §.

Uuden viljelytilan asukkaalle myönnettäköön sellaisten maiden raivaamisesta, jotka asukas on viidentoista ensimmäisen vuoden kuluessa siitä, kun hän sai tilalle annetun alueen haltuunsa, saattanut paikallisia olosuhteita silmälläpitäen kasvukuntoiseen viljelykseen, viljelyspalkkiota siten, että tilalle määrätystä hinnasta vähennetään raivatun maapohjan kolminkertainen hinta, laskettuna tilan hintaa määrättäessä tehdyn arvion mukaan.

17 §.

Muodostetut tilat ovat verolle pantavat, kuten siitä asetuksella säädetään.

3 Luku.

Asutustilojen luovuttaminen ja luovutushinnan suorittaminen.

18 §.

Tilaa, joka muodostetaan tämän lain nojalla, kutsutaan asutustilaksi, ja on tästä samoin kuin siitä, onko tila viljelys- vai asuntotila, tehtävä merkintä maarekisteriin.

19 §.

Muodostettu asutustila luovutettakoon omistusoikeudella. Alue, jota asukas on hallinnut ennen sen muodostamista tilaksi, on katsottava tulleen hakijan omaksi, kun alue on tilana maarekisteriin merkitty. Täten yksityisen omaksi siirtynyt tila on kulloinkin voimassa olevan asutustilalainsäädännön alainen, huomioonottaen, että näin muodostetut tilat eivät asutustilalaissa säädetyn määräajan kuluttua vapaudu sanotun lain alaisuudesta, ennen kuin asuntotilalle on rakennettu välttämätön asuinrakennus ulkokuoneineen sekä viljelystilalle tarpeelliset asuin- ja talousrakennukset sekä laitettu tyydyttävään kasvukuntoon vähintään yksi hehtaari peltoa.

20 §.

Tila luovutetaan siten, että asukas saa nauttia kymmenen ensimmäistä vuotta vapaavuosina, jonka jälkeen kymmenenä seuraavana vuotena suoritetaan luovutushinnalle, siitä vähennettynä 16 §:ssä mainittu viljelyspalkkio, vuosittain neljän prosentin korko. Kahdenkymmenen vuoden kuluttua jaetaan hinta suoritukseen nähden kahteen yhtä suureen osaan, joista toinen kuuletetaan vuotuisilla lyhennysmaksuilla kahdenkymmenen kahdeksan vuoden kuluessa. Viiden vuoden kuluessa siitä, kun viimeinen kuoletusmaksu on suoritettu, maksetaan hinnan jäljellä oleva osa, saman verran vuosittain. Tämän ohessa tulee asukkaan vuosittain suorittaa neljän prosentin korko hinnan maksamatta olevalle osalle. Kuitenkin olkoon asukas oikeutettu lyhentämään lunastushintaa nopeamminkin, kuin edellä on sanottu, suorittamalla siitä useamman vuoden kuoletusmaksun samalla kertaa, taikka maksamaan sen kerta kaikkiaan, noudattaen, mitä siitä asetuksella erikseen säädetään.

21 §.

Tilan hinnan vuotuismaksut peritään valtion veronkannon yhteydessä tai muulla tavoin siinä järjestyksessä, kuin yleisistä ulosteista on säädetty.

4 Luku.

Asukkaan ottaminen.

22 §.

Ellei muodostetulla tilalla jo ole siihen oikeutettua asukasta, määrää asutushallitus, kenelle tila luovutetaan. Asukas voidaan ottaa tilaksi muodostettavalle alueelle heti, kun asutussuunnitelma on vahvistettu ja alueen rajat maalle paalutettu.

23 §.

Luovutettavista tiloista tulee asutushallituksen lähettää vuosittain huhtikuun kuluessa ilmoitus paikalliselle Petsamon asutuslautakunnalle, jonka tulee panna se nähtäväksi kunnanvaltuuston kokoontumispaikkaan sekä muutoin sopivalla tavalla levittää siitä tietoa.

24 §.

Henkilö, joka haluaa saada jonkun luovutettavaksi ilmoitetuista tiloista, hakekoon sitä paikalliselle Petsamon asutuslautakunnalle tai kotikuntansa asutuslautakunnalle jätetyllä, asutushallitukselle osoitetulla kirjelmällä; ja on hakemukseen liitettävä 25 ja 26 §:ssä määrätyt selvitykset. Asutuslautakunta on velvollinen viipymättä lähettämään hakemuskirjat oman lausuntonsa kanssa asutushallitukselle.

25 §.

Viljelystilaa luovutettaessa vaadittakoon:

- a) että hakija on Suomen kansalainen;
- b) että hakijan tarkoituksena on asua tilalla ja sitä viljellä; sekä
- c) että hakija asutuslautakunnan taikka asutushallituksen pätevänä pitämän muun viranomaisen tai henkilön

todistuksella osoittaa omaavansa sellaisia henkilökohtaisia ominaisuuksia sekä sellaista tuntemusta maataloustöissä, joita tällaisen tilan viljeleminen edellyttää.

26 §.

Asuntotilaa luovutettaessa vaadittakoon, että hakija on Suomen kansalainen sekä että hänen tarkoituksenaan on asua tilalla.

27 §.

Sitten kuin lainvoiman saaneella päätöksellä on määrätty, kuka viljelys- tai asuntotilan asukkaaksi otetaan, tai niissä tapauksissa, joissa tilalla jo on asukas, sitten kuin asutussuunnitelma on vahvistettu, on asutushallituksen tehtävä ja allekirjoitettava luovutuskirja, jossa on mainittava luovutusehdot.

5 Luku.

Erinäisiä säännöksiä.

28 §.

Muutosta asutushallituksen päätöksiin haetaan valituksella korkeimmassa hallinto-oikeudessa kuudenkymmenen päivän kuluessa tiedon saamisesta.

29 §.

Asutustilojen muodostamisesta ja erottamisesta johtuvat kustannukset sekä valtion ja kunnan viranomaisten palkkiot maksetaan valtion varoista.

30 §.

Sellaisen asutustilan haltijalle, jolle ei ole annettu polttoaineen saantiin riittävää metsämaata tai turvesuota, annetakoon valtion maalta asianomaisen metsänhoitajan osoituksesta polttopuita tai -turvetta olosuhteiden mukaan kohtuullista korvausta vastaan tai poikkeustapauksissa ilmaiseksi.

Niin ikään voidaan asutustilan haltijalle antaa oikeus karjan laiduntamiseen valtion metsämaalla, mikäli laiduntamisen katsotaan voivan ilman suurempaa haittaa tapahtua.

31 §.

Valtion mailla olevia sellaisia viljeltyjä ja viljelyskelpoisia maita sekä varsinkin suoalueita ja niittyjä, joiden muodostamista viljelystiloiksi joko riittävän metsämaan puutteesta tai muista syistä ei katsota soveliaaksi, voidaan metsähallituksen toimesta antaa vuokralle.

32§.

Jos sen jälkeen, kuin asutustoimikunnan ehdotuksen mukaisesti muodostetut asutustilat ovat tulleet asutetuiksi, ilmaantuu henkilöitä, jotka haluavat saada maata viljelys- tai asuntotarkoituksiin, on heidän jätettävä hakemuksensa paikalliselle asutuslautakunnalle. Asutuslautakunta toimituttakoon siihen määräämiensä henkilöiden kautta alueella silmävaraisen tarkastuksen sekä, asutustarkastajan ja paikallisen metsänhoitajan annettua lausuntonsa, laatikoon ja asutushallitukselle lähettäköön ehdotuksensa, onko alueelle perustettava yksi vai useampia tiloja sekä samalla myöskin ehdottakoon tilojen rajat. Jos tällaista aluetta ei ole mitattu eikä kartoitettu, pyytäköön asutuslautakunta asutushallitusta ryhtymään asian aiheuttamiin toimiin. Ellei hakemuksessa ole mainittu aluetta, jonka hakija haluaa omakseen saada, tehköön asutuslautakunta siitäkin ehdotuksen.

Hyväksyttyään asutuslautakunnan edellä mainitun ehdotuksen siihen ehkä tehdyin muutoksin, tulee asutushallituksen huolehtia siitä, että maanmittausinsinööri määrätään paikallisen metsänhoitajan ja asutuslautakunnan valitseman paikkakuntalaisen kanssa tekemään suunnitelman ehdotettujen tilojen muodostamisesta verollepanoehdotuksineen; ja on tässä soveltuvilta kohdin noudatettava 12 §:n mukaisesti asetetulle asutustoimikunnalle annettuja määräyksiä. Toimitusasiakirjat ehdotuksineen ovat sitten viipymättä jätettävät lääninmaanmittauskonttoriin tarkastettaviksi ja sieltä edelleen toimitettavat, kuten 12 §:n 3 momentissa on säädetty.

33 §.

Petsamon alueella tavattavista kivennäislöydöistä olkoon voimassa, mitä siitä on erittäin säädetty tai vastedes säädetään.

34 §.

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.

Tätä kaikki asianomaiset noudattakoot.

Helsingissä, 5 päivänä toukokuuta 1925.

Tasavallan Presidentti
LAURI KR. RELANDER.

Maatalousministeriön Apulaispäällikkö, Ministeri *Vihtori Vesterinen*.